ИНВЕСТИЦИОННА ДЕСТИНАЦИЯ

СЛИВЕН И ЯМБОЛ

2019

СЪДЪРЖАНИЕ

НАСЕЛЕНИЕ

ДЕМОГРАФСКИ ТЕНДЕНЦИИ

ПРИВЛИЧАНЕ НА ЧОВЕШКИ РЕСУРС

ПРОФЕСИОНАЛНИ ГИМНАЗИИ

ДУАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ

УНИВЕРИСТЕТИ

РАБОТНА СИЛА И ЗАЕТОСТ

ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ В ИНДУСТРИЯТА

СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ В ИНДУСТРИЯТА

МЕСТНАТА ИКОНОМИКА В ЧИСЛА

ПРОФИЛ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

РАЗХОДИ ЗА ТРУД В ПРОМИШЛЕНОСТТА

РЪСТ НА ЗАПЛАТИТЕ

ЦЕНИ И НАЕМИ НА ИНДУСТРИАЛНИ ИМОТИ

ЦЕНИ НА ЕНЕРГИЯТА

ТРАНСПОРТНА МРЕЖА В РЕГИОНА

НАЛИЧНА ЗЕМЯ

СПОРТ

ОКОЛНА СРЕДА

СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

ИНДЕКС НА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ

ДЕТСКИ И МЕДИЦИНСКИ УСЛУГИ

ИЗКУСТВО, ИСТОРИЯ И ТУРИЗЪМ

НЕ ПРОПУСКАЙТЕ ДА ПОСЕТИТЕ

ДАНЪЧНА СИСТЕМА

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ

МЕСТНИ ДАНЪЦИ И ТАКСИ: КЛЮЧОВИ СТАВКИ

МЕСТНИ ДАНЪЦИ И ТАКСИ: ПРИМЕР

ОСНОВНИ ИНВЕСТИТОРИ

ДЕМОГРАФСКИ
ПРОЦЕСИ

НАСЕЛЕНИЕ

187 000 Общини Сливен и Ямбол

332 000 45 мин. от индустриалните зони

Общото население на двете близко разположени общини достига 187 000 души през 2018г., като повече от половината са в работоспособна възраст.

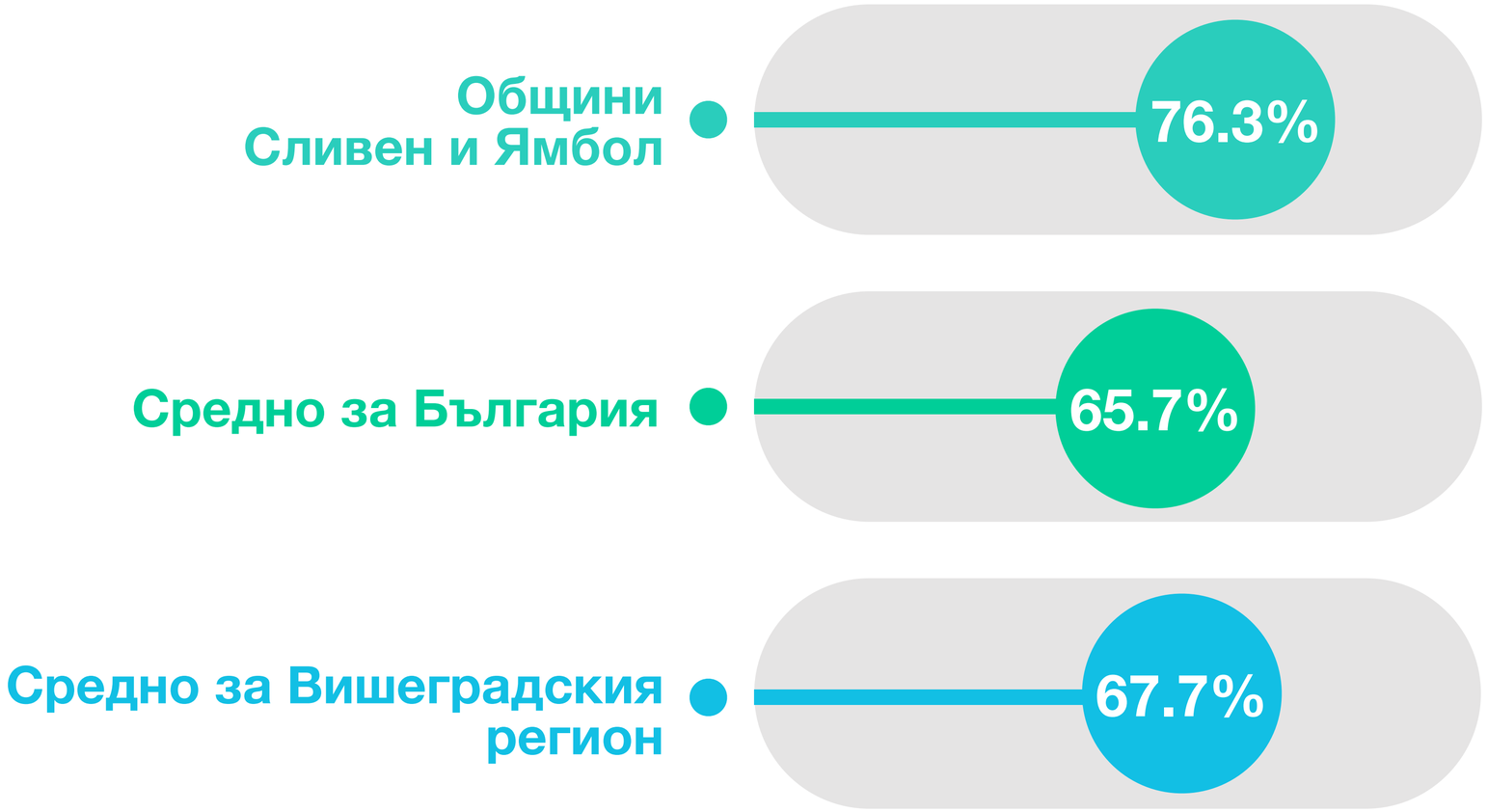
Двата града с техните индустриални зони и технологически паркове са достъпни в рамките на по-малко от 45 мин. от други 145 000 души.

Възраст	Брой	Процент
под 20	75 000	23%
20-44	96 000	29%
45-64	90 000	27%
65-74	22 000	7%
75+	49 000	15%
ОБЩО	**332 000**	**100%**

Източник: НСИ, 2018г.

ДЕМОГРАФСКИ ТЕНДЕНЦИИ

Съотношение на възрастова група 15-19г. към 60-64г.

Източник: НСИ, Евростат, 2018г.

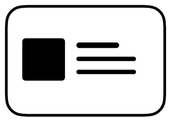
Коефициентът на демографско заместване за двете общини е над средния за страната.

Ръстът в раждаемостта от края на предходното десетилетие вероятно ще доведе до подобряване на този показател.

ПРИВЛИЧАНЕ НА ЧОВЕШКИ РЕСУРС

С доброто си качество на живот, географска близост до Турция и Гърция и възможности за инженерна кариера в средно- и високо-технологичните сектори районът разполага с добри възможности да привлича човешки ресурс от чужбина.

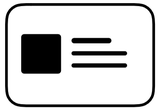
Граждани на страни извън ЕС могат да кандидатстват за “синя карта”, която се издава на професионалисти с валиден трудов договор и дългосрочна виза. Тя позволява пребиваване в страната за срока на договора или до четири години, както и свободно придвижване в рамките на ЕС.

Синя карта за граждани извън ЕС

7 дни за издаване

1 година първоначален период на валидност

Дългосрочно пребиваване за граждани на ЕС

24 часа за издаване

5 години период на валидност

Разрешително за постоянно пребиваване се издава след изтичане на първоначалния период

Източник:Агенция по заетостта

ПРОФЕСИОНАЛНИ ГИМНАЗИИ

Образователната система в региона се отличава с предимно технически профил. Около 60% от учениците в района на Сливен и Ямбол са записани в професионални гимназии.

27 ЦПО

Източник: НАПОО, 2019г.

17

Професионални гимназии

7063

Ученици (2018/2019г.)

990

Дипломирани (2018г.)

Източник: МОН, НСИ

ДУАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ

Дуалното образование става все по-популярно. Броят на дуалните програми и партньорствата между бизнеса и образованието се увеличават през последните години.

Ученици в дуални паралелки 2018/2019г.

Източник: Общини Сливен и Ямбол

Дуални програми в професионалните училища:

- ✓ Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства
- ✓ Електротехника и енергетика
- ✓ Машиностроене, металообработване и металургия
- ✓ Производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи
- ✓ Производствени технологии – дървесина, хартия, пластмаси и стъкло

УНИВЕРСИТЕТИ

3 УНИВЕРСИТЕТА

Висше образование в технически специалности се предлага от Сливенския филиал на Технически университет - София, както и от базираният в Ямбол Факултет по техника и технологии на Тракийския университет.

В Сливен обучение предлага и филиал на Медицински университет - Варна. Близо 90% от студентите в двете области изучават технически специалности. В Техническия университет се предлага обучение в специалност "Индустриално инженерство" на английски език.

Брой студенти по направления 2017г.

Машинно инженерство	553
Електротехника, електроника и автоматика	520
Енергетика	227
Хранителни технологии	163
Общо инженерство	138
Администрация и управление	67

Общо **1668**

Източник: МОН; Технически университет София

ПРОМИШЛЕН КЛЪСТЕР

РАБОТНА СИЛА И ЗАЕТОСТ

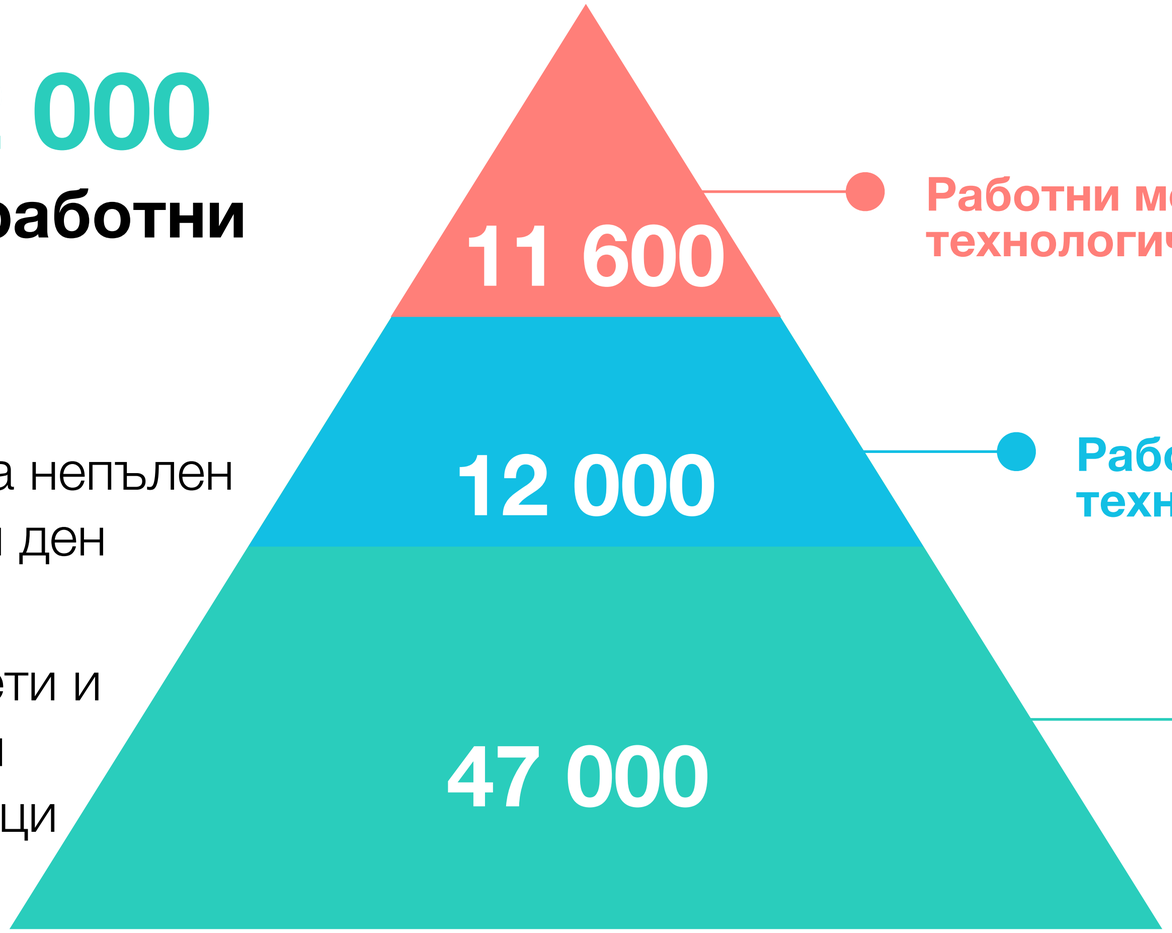
Пазарът на труда общо за двете области е един от най-големите в страната

70 600
Работни места

12 000
Безработни

35 100 наети на непълен работен ден

17 900 самонаети и семейни работници

Работни места в средно- и високо-технологични производства

Работни места в ниско-технологични производства

Работни места в отрасли, различни от производство

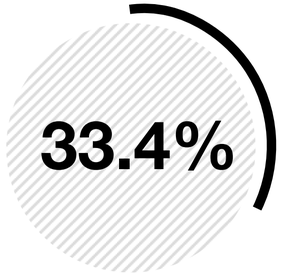
Източник: НСИ, области Сливен и Ямбол, 2017г.

ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ В ИНДУСТРИЯТА

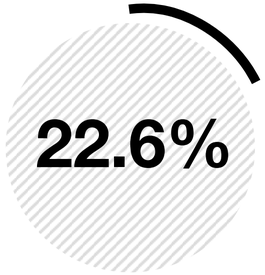
	Обем	Дял в икономиката
Оборот	€1.1 млрд.	35.9%
Продукция	€932 млн.	49.3%
Разходи за ДМА	€82 млн.	35.6%
Брой наети	23 600	33.4%

Източник: НСИ, области Сливен и Ямбол, 2017г.

Дял на преработващата промишленост в заетостта

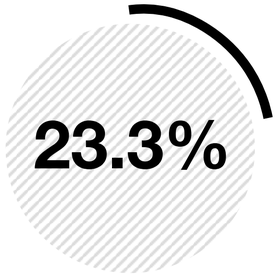

Области Сливен и Ямбол

Средно за страната

Източник: НСИ, 2017г.

Средно за ЕС

Източник: Евростат, 2016г.

СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ В ИНДУСТРИЯТА

Местната икономика се пренасочва към средно- и високо-технологични сектори, които осигуряват работа на почти половината от всички наети в индустрията. Заетостта в тези сектори отбелязва ръст от над 33% в периода 2012-2017г. В същото време заетостта в сектори като строителството, недвижими имоти и административни услуги се свива. Производители на автомобилни части, машини и оборудване, метални и каучукови изделия и др. формират силен средно-технологичен клъстер, готов да снабдява нови технологочни производства.

Промяна в броя на работните места за 5 години

+2900
Работни места в средно- и високо-технологични сектори

+670
Работни места в ниско-технологични сектори

Технологична трансформация на местната икономика

2012	2017	
43%	49%	Средно- и високо-технологични производства
57%	51%	Ниско-технологични производства

Дял на преработващата промишленост в заетостта.

Класификация на секторите според ОИСР.

Източник: НСИ, области Сливен и Ямбол, 2012-2017г.

МЕСТНАТА ИКОНОМИКА В ЧИСЛА

€1.9 млрд.

Продукция

€1.2 млрд.

БВП

€225 млн.

Разходи за ДМА

€10 300

Производителност на труда

Развиващ се клъстер от доставчици може надеждно да обслужва глобалните вериги на стойността. Наличието на средно- и високо-технологични сектори, които съставляват почти половината от добавената стойност и заетостта в местната индустрия, е една от предпоставките за развитието на иднустриална и технологична екосистема от модерен тип.

6.1%

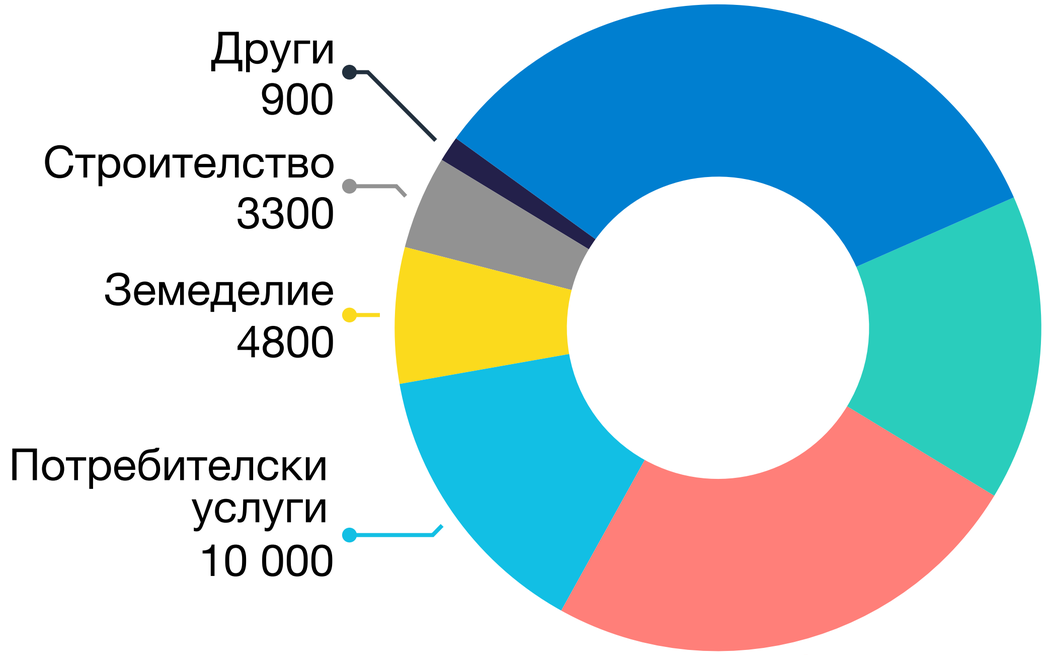
Средногодишен ръст на производителността за 2012-2017г.

Източник: НСИ, области Сливен и Ямбол, 2012-2017г.

ПРОФИЛ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Преработващата промишленост и бизнес услугите формират половината от местната икономика

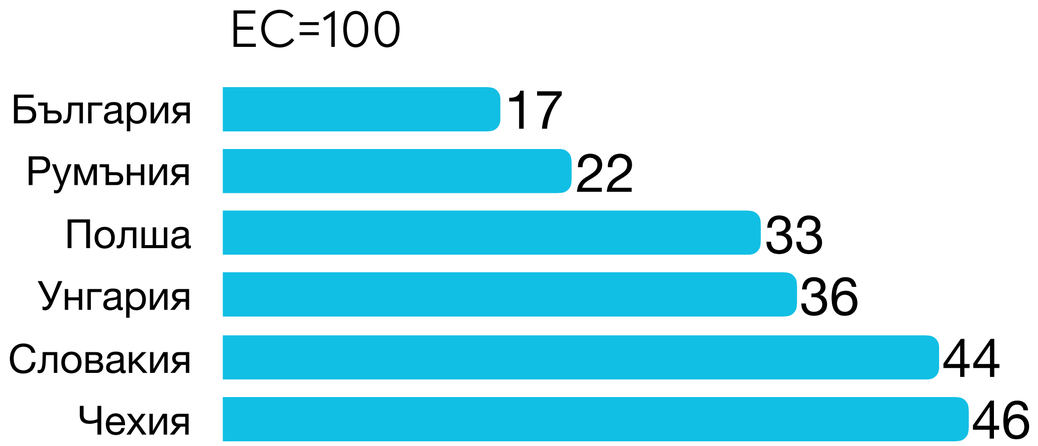
70 600
Брой работни места

Източник: НСИ, области Сливен и Ямбол, 2017г.

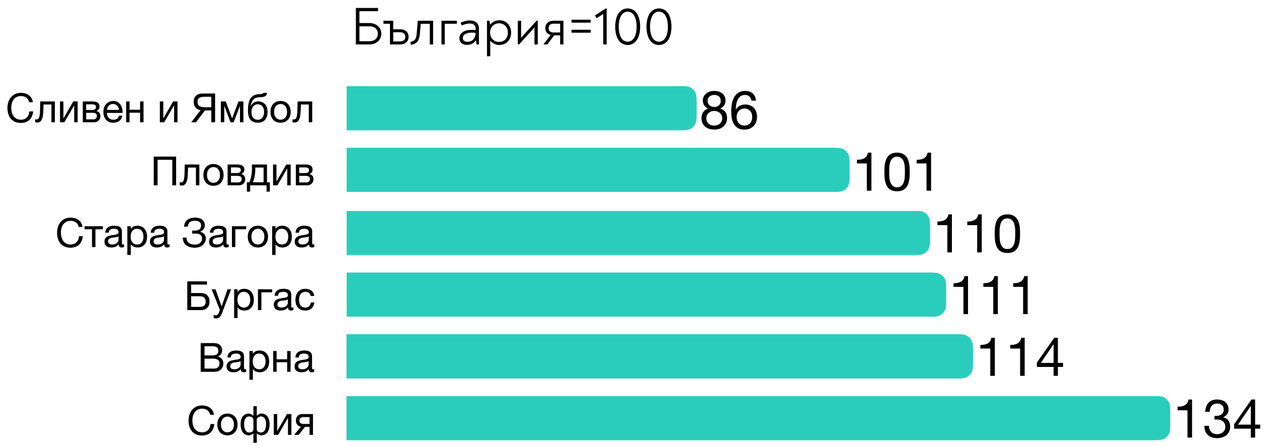
РАЗХОДИ ЗА ТРУД В ПРОМИШЛЕНОСТТА

Разходите за труд в преработващата промишленост в България са най-ниски в ЕС, включително тези за висококвалифицирани професионалисти в технологичните производства.

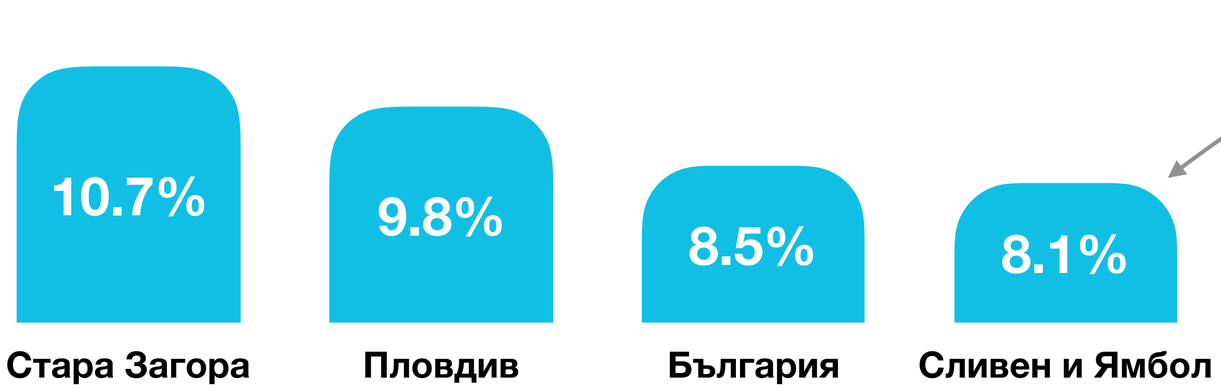

Източник: Евростат, 2018г.

Заплатите в региона на Сливен и Ямбол са по-ниски от тези в други индустриални региони, като например Пловдив, Бургас и Стара Загора. В допълнение, средногодишният ръст на заплатите е по-нисък от средните за страната стойности.

Източник: НСИ, 2017г.

РЪСТ НА ЗАПЛАТИТЕ

Източник: НСИ, преработваща промишленост, областно ниво, 2012-2017г.

Ръстът на заплатите в България е съчетан с подобряване на производителността на труда. Добавената стойност на един служител в индустрията на Сливен и Ямбол расте със 7.1% средногодишно.

Индекс брутни заплати в Сливен и Ямбол
Средно- и високо-технологични сектори = 100

Източник: Тракия Тех с данни от НСИ на областно ниво, 2017г.

В средно- и високо-технологичните сектори ръстът на заплатите е омекотен от наличието на работници в индустрии със сравнително ниски заплати. Тук попадат служителите в ниско-технологични сектори, както и тези в други сектори, извън индустрията.

РАЗВИТИЕ НА ИНДУСТРИАЛНИ ПАРКОВЕ

ЦЕНИ И НАЕМИ НА ИНДУСТРИАЛНИ ИМОТИ

10-15 €/m²

Индустриална земя

400 €/m²

37 €/ft²

Халета, построени спрямо изискванията на инвеститора

Наеми на първокласни складове

Източник: Тракия Тех, Колиърс

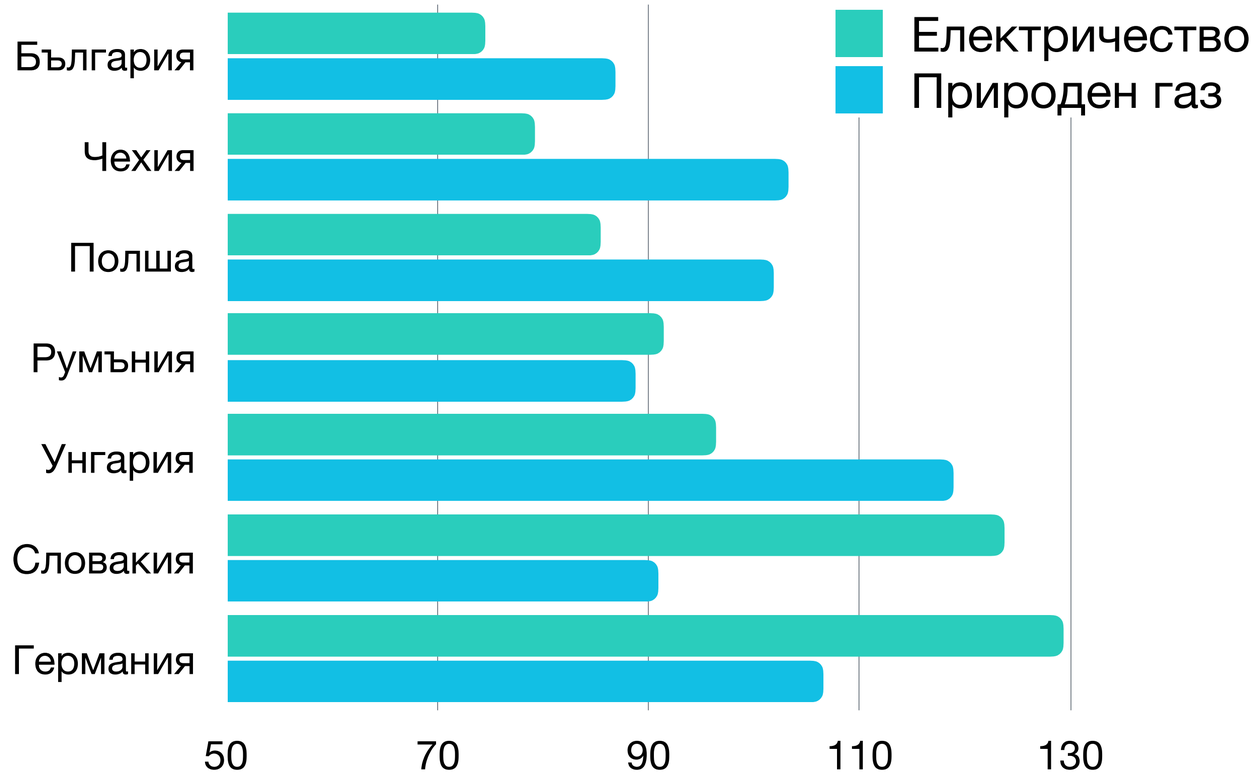
ЦЕНИ НА ЕНЕРГИЯТА

Регионът на Сливен и Ямбол и неговите индустриални зони разполага с модерна електроразпределителна мрежа. Индустриалните потребители могат да се възползват от разрастването на либерализирания пазар на електричество. Те могат да закупят ток от регистрирани търговци и в някои случаи директно от електроцентралите.

Тръби на газопреносни мрежи минават през или близо до индустриалните зони в региона. Свързването към мрежата започва с молба, която се разглежда в срок до 30 дни. Държавно регулираните цени на природен газ биват актуализирани на тримесечна база.

Цени за бизнес потребители

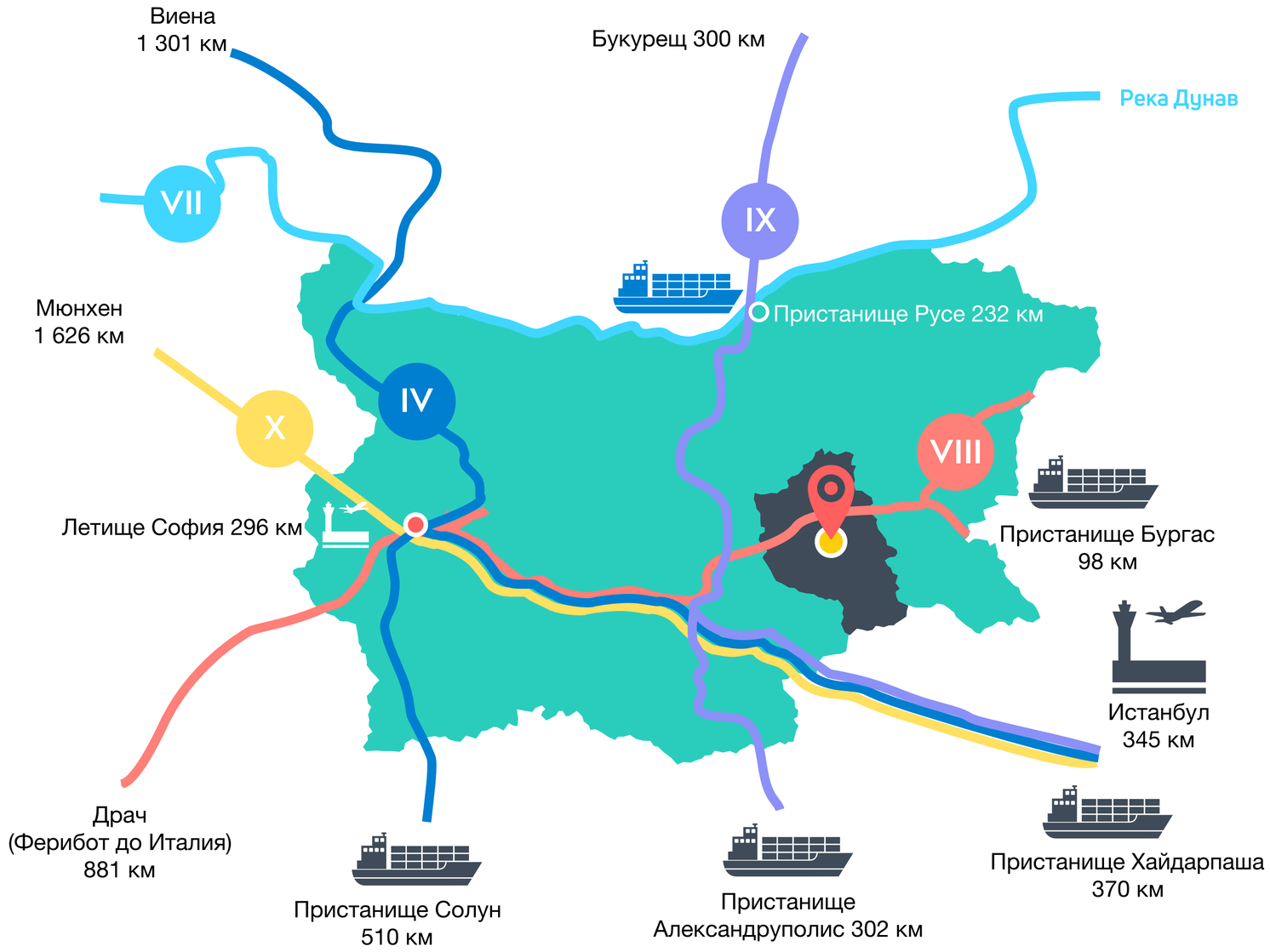
Индекс ЕС=100

Забележки:
Цени на електроенергия при годишно потребление 70-150 хиляди МВч.
Цени на природен газ при годишно потребление 1-4 милиона ГДж.

Източник, Евростат, H2 2018г.

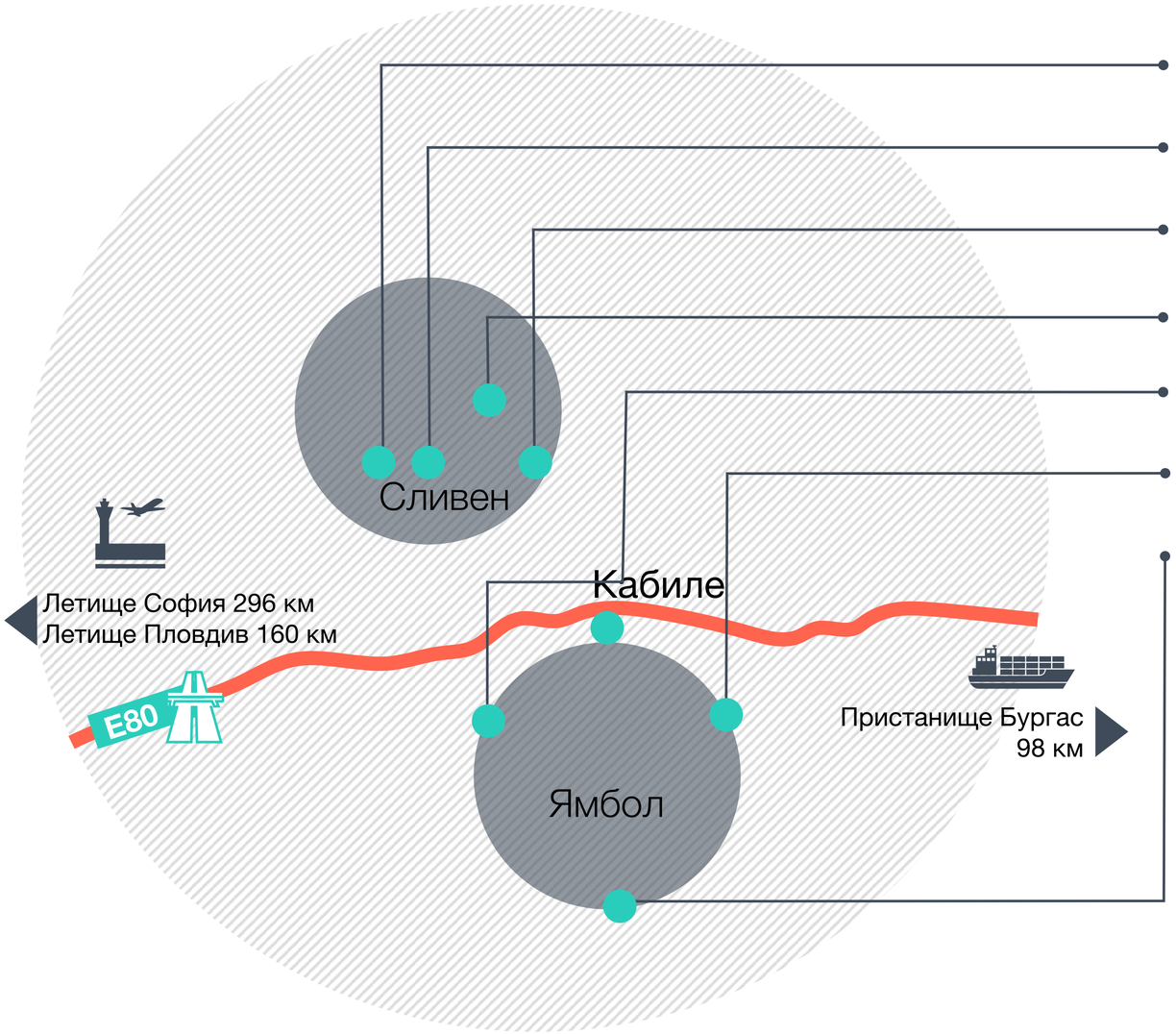
ТРАНСПОРТНА МРЕЖА В РЕГИОНА

Свързаност на индустриалните имоти

Магистрала <17 км
ЖП гара <5 км
Пожарна <8 км
Летище Бургас <118 км
Интермодален терминал <182 км

НАЛИЧНА ЗЕМЯ

Индустриална зона Сливен Запад 1– 547 дка

Индустриална зона Сливен Запад 2 – 25 дка

Индустриален парк Бършен – 2643 дка

Индустриална зона Сливен Изток - 117 дка

Индустриална зона Ямбол Запад – 885 дка

Индустриална зона Ямбол Изток – 474 дка

Индустриална зона Ямбол Юг – 636 дка

Индустриалните зони в региона на Сливен и Ямбол имат достъп до следните услуги:

КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ

СПОРТ

Спортната инфраструктура в двата града включва множество съоръжения на открито и закрито, включително тенис кортове, плувни басейни, конна база, баскетболни, волейболни, лекоатлетически и други зали.

65

Спортни съоръжения

85

Спортни клуба

Източник: Общини Сливен и Ямбол, данни на ниво град, 2019г.

96 Спортни събития и състезания, включително:

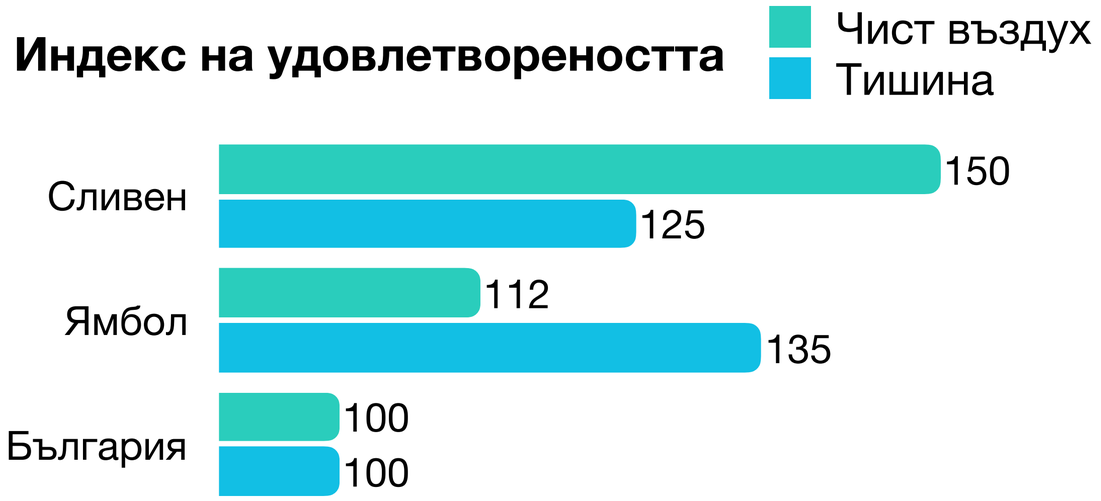
- ✓ Баскетболен турнир 3x3 – януари, Ямбол
- ✓ Балканска лига по баскетбол – февруари, Сливен
- ✓ Международен турнир по борба – април, Ямбол
- ✓ Международно рали Монбат – юни, Сливен
- ✓ Международен планински маратон – октомври, Сливен
- ✓ Национална купа по карате – октомври, Ямбол

ОКОЛНА СРЕДА

По данни от съответните агенции по околната среда замърсяването на въздуха в двата града не превишава националните и европейски норми. Нивата на замърсяване на въздуха отбелязват спад през последните години. По данни от съответните здравни инспекторати в двата града няма регистрирани високи нива на шумово замърсяване над 73dB.

5
ГРАДСКИ ПАРКА И ГРАДИНИ

Индекс на удовлетвореността

Източник: Проучване на Ноема, 2019г.

1600 дка

градски паркове и градини

26 700 дка

други зелени площи

Източник: Общини Сливен и Ямбол

СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Голяма част от обектите на социалната инфраструктура могат да бъдат достигнати в рамките на 30 минути от жилищните квартали

Източник: Проучване на Ноема, 2019г.

ИНДЕКС НА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ

Кратките разстояния в двата града спестяват време, което може да бъде прекарано със семейството и приятели.

Източник: Проучване на Ноема, 2019г.

ДЕТСКИ И МЕДИЦИНСКИ УСЛУГИ

22

Основни училища

32

Детски градини и ясли

106

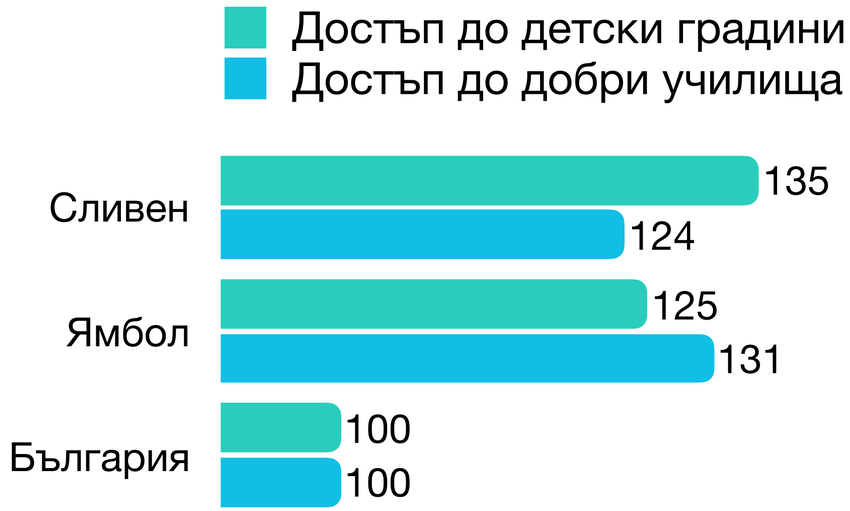
Детски площадки

4

Детски и младежки центъра

Източник: Общини Сливен и Ямбол, данни на ниво град, 2019г.

Индекс лесен достъп

Източник: Проучване на Ноема, 2019г.

9

Болници

79

Медицински заведения

Източник: НСИ, данни на общинско ниво, 2018г.

ИЗКУСТВО, ИСТОРИЯ И ТУРИЗЪМ

Двете общини имат богато историческо наследство и разнообразна културна програма.

Музея и други културни институти

Обекта от културно значение

Източник: Общини Сливен и Ямбол, данни на общинско ниво, 2019г.

170+ Събития и фестивали през 2019г., включително:

- ✓ Международен фотоконкурс и изложба – март, Ямбол
- ✓ Парад на ретро автомобили – април, Сливен
- ✓ Национален куклено-театрален фестивал – април, Ямбол
- ✓ Празници на културата “Сливенски огньове” – май, Сливен
- ✓ Международен ден на музеите и Европейска нощ на музеите и галериите – май, Сливен и Ямбол
- ✓ Международен детски фолколрен фестивал – май-юни, Сливен
- ✓ Празник на Ямбол – юни
- ✓ Есенен театрален салон – септември, Сливен
- ✓ Кулинарен фестивал – октомври, Ямбол
- ✓ Празник на Сливен – октомври
- ✓ Международен певчески конкурс – октомври, Ямбол

НЕ ПРОПУСКАЙТЕ ДА ПОСЕТИТЕ

Късноантична и средновековна крепост “Туида”

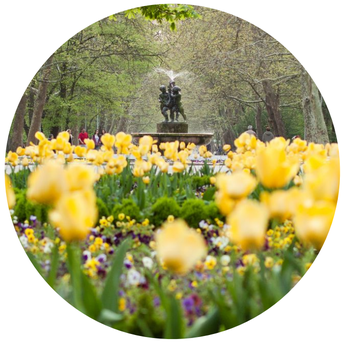
Тракийски и античен град Кабиле

Природен парк “Сините камъни”

Ямболски Безистен

Градски парк Ямбол

Художествена галерия “Димитър Добрович”, Сливен

Пешеходна зона Ямбол

Регионален исторически музей “Д-р Симеон Табаков”, Сливен

БЛАГОПРИЯТНА ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА

ДАНЪЧНА СИСТЕМА

10%

Фиксирана ставка на данъка върху доходите и печалбите

5%

Данък върху дивидентите, удържан при източника

34.8%

Данъци и осигуровки като % от разходите за труд

€18 400

Максимална годишна осигурителна база, върху която се дължат социални и здравни вноски

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

Фиксиран курс към еврото от 1997г.

Инфлация
НСИ
май 2019г.

3.3%

Безработица
НСИ
Q1 2019г.

5%

19.6%

Държавен дълг
МФ
май 2019г.

2%

Бюджетен излишък
БНБ
2018г.

3.5%

Ръст на БВП
НСИ
Q1 2019г.

МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ

€28.3 млрд.

ИЗНОС

€32.2 млрд.

ВНОС

110%

Внос и износ като % от БВП

ТОП 3 ЕКСПОРТНИ ИНДУСТРИИ

Машини и ел. оборудване — **€4.2 млрд.**

Основни метали — **€4.2 млрд.**

Хранителни стоки — **€2.1 млрд.**

Източник: НСИ, 2018г.

Търговия зад граница

Doing Business Index 2019, Световна банка

от 190

21

Отвореност на търговията с услуги

Global Competitiveness Index 2018, Световен икономически форум

от 140

17

МЕСТНИ ДАНЪЦИ И ТАКСИ: КЛЮЧОВИ СТАВКИ

Сравнение на местната данъчна тежест при изчисляване такса битови отпадъци на база стойността на имота (изчисление на база количество отпадък е посочено на следващата страница)

И двете общини следват предвидима и последователна политика по отношение на местните данъци и такси. Две важни ставки, определяни от местните власти, засягат всеки инвеститор в региона - данъка върху имотите и такса битови отпадъци.

Базата на данъчното облагане за нежилищни имоти на юридически лица е по-високата стойност между данъчната оценка и балансовата стойност на инвестицията в имота.

	Данък имоти	Такса битови отпадъци	**Общо**
Сливен	0.270%	0.150%	**0.420%**
Ямбол	0.198%	0.404%	**0.602%**
Пловдив	0.180%	0.530%	**0.710%**
Стара Загора	0.145%	0.600%	**0.745%**
Бургас	0.175%	0.690%	**0.865%**

Източник: Избрани общини

МЕСТНИ ДАНЪЦИ И ТАКСИ: ПРИМЕР

Основни допускания:

Застроена площ:
4000 кв.м.

Балансова стойност:
€1.3 млн.

Определяне на ТБО:
спрямо количеството отпадък

	Сливен	Ямбол
Данък върху имотите	3510 €	2574 €
Един контейнер	1960 €	1546 €
ТБО	416 €	1352 €
ОБЩО	**5886 €**	**5472 €**

Източник: Тракия Тех

Такса битови отпадъци е различна от разходите по управление на отпадъците и се отнася за всяка сграда и имущество. Бизнесът плаща такса битови отпадъци без значение дали е производител или доставчик на услуги, стига да има физическо присъствие в общината (склад, офис и др.)

<u>Забележки:</u>
Контейнер: 1100 литра.
Честота на сметоизвозване: Сливен 52 пъти годишно.
Ямбол 122 пъти годишно.

ОСНОВНИ ИНВЕСТИТОРИ

ПОТРЕБИТЕЛСКИ СТОКИ

- АГРАРИКА
- АУТОФИЛ ЯРНС ЛИМИТЕД - БЪЛГАРИЯ
- БОНОЙЛ
- ДИАС 2000
- Е.МИРОЛИО
- ФРУКТО СЛИВЕН
- ГРЕЙНСТОР БЪЛГАРИЯ
- ХЛ ТОП МИКС
- КРОНОС АГРО ТРЕЙД
- ЛЕМПРИЕР УУЛ
- ПАЛИРРИЯ БЪЛГАРИЯ
- ПАПАС-ОЛИО
- РОЖЕЕ ВАНДЕН БЕРХЕ БГ
- СИНТЕРАМА БЪЛГАРИЯ
- ТИРБУЛ
- ВИДЕНОВ ГРУП
- ВИЛА ЯМБОЛ

ТЪРГОВИЯ И УСЛУГИ

- АБС-ИНЖЕНЕРИНГ
- БРЕПС ИМПОРТ
- КАРИО
- ДИАВАЛ ТРЕЙД
- ЕКО ЕНЕРДЖИ
- ЕКО АСОРТИ
- ЕВРОИНВЕСТ-2009
- ГЕОСТРОЙ ИНЖЕНЕРИНГ
- ИНСЕКТА
- КЕЛОГ БРАУН ЕНД РУУТ СЪРВИСИС
- СОРИКО
- ТАБАКО ТРЕЙД СЛИВЕН
- ТРАШ ЕНЕРДЖИ
- ТУИДА ГРУП
- ВИЛТОН-2
- ЙОВАНА

ДОСТАВЧИЦИ ЗА ИНДУСТРИЯТА

- АРКО ИМПОРТ
- АС ИНЖЕНЕРИНГ
- ДИНАС
- АКОПЛАСТ ФАЙБЪР
- ЕЛОПАР
- ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ
- ИНЕРТНИ МАТЕРИАЛИ - ЯМБОЛ
- МЕТАЛ ЕЛЕКТРИК
- Н СИЕ Х - КЪЧЕВИ
- ПРП МЕТАЛ АГРО
- РЕТАЛ БАЛКАН
- ТЕХНОМАШ
- УИНД ФОРС БГ
- ЗПТ

АВТОМОБИЛНА ИНДУСТРИЯ И МАШИНОСТРОЕНЕ

- АТЕС
- ДИНАМО СЛИВЕН
- ХЕС ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ
- ХИДРОСИСТЕМИ
- ПАЛФИНГЕР ПРОДУКЦИОНСТЕХНИК БЪЛГАРИЯ
- ВАКУУМ ЕЛ СИСТЕМ
- ЯЗАКИ БЪЛГАРИЯ
- ЗММ НОВА ЗАГОРА
- ЗММ СЛИВЕН
- ЗММ-ПОБЕДА

ТРАНСПОРТ И ЛОГИСТИКА

- ДИЧОНИ
- ДОРИС
- ЛИДЛ БЪЛГАРИЯ
- МАКСИМА ТРАНС
- ПЪТНИЧЕСКИ ПРЕВОЗИ
- СИС КАРГО
- ТОШИ ТРАНС
- ТРАНСПОРТЕС ГАРСЕ
- ТЮЛЮ
- ВИБЕСТ

ОБЩИНА СЛИВЕН

www.sliven.bg

ОБЩИНА ЯМБОЛ

www.yambol.bg

ИНВЕСТИЦИОННА ДЕСТИНАЦИЯ
Сливен и Ямбол